

Jan Thomas Vos: 'De stand van de voorbenen is het belangrijkste voor een koe om oud te worden'

Elk jaar beter

Geen molshoop is veilig voor de drie krasse tientonniers van Jan Thomas en Betty Vos. Na het passeren van de grens van 10.000 kilo vet en eiwit werden de slijtvaste veelgeefsters alle drie, waaronder een moeder en dochter, excellent ingeschreven.

tekst **Florus Pellikaan**

De winnares van de rubriek honderdtonners tijdens de laatste NRM kwam met Glinzer Greetje 102 uit de stal van Jan Thomas en Betty Vos uit Godlinze. Een toevalstreffer blijkt ze zeker niet, want de Rudolphdochter weet zich in goed gezelschap van drie uiterst krasse tientonniers. 'Eén is drachtig, de andere insemineer ik bij de volgende tocht en de derde ga ik nog een keer spoelen', ontvouwt Jan Thomas Vos de plannen met het drietal dat het productieve leven dus beslist nog niet aan het afbouwen is. Vos verwijst naar de koeien Glinzer Betje 30 (v. Stateeg) en naar moeder en dochter Glinzer Jettie 45 (v. Lord Lily) en Glinzer Jettie 57 (v. Bongo). 'Je hoort wel eens van dieren die als jonge koe excellent zijn ingeschreven en vervolgens met een hangende uier de tien ton halen. Maar deze drie koeien zijn na de 10.000 kilogram nog excellent ingeschreven', vertelt Jan Thomas Vos. De koeien,

die hij steevast bij de naam van de vader noemt, zagen hun exterieur beoordeeld worden met respectievelijk 92, 90 en 91 punten. Alle drie hebben ze inmiddels meer dan 130.000 kilo melk geproduceerd en bivakkeren nog gewoon in het koppel.

Steeds een beetje meer koe

De oogappel van Vos binnen het drietal is de Bongodochter. Als vaars werd ze ingeschreven met 84 punten, maar iedere lactatie ontwikkelde ze zich in breedte, diepte en openheid. 'Ze werd iedere keer een beetje meer koe. Hierdoor kreeg ze er ook iedere lactatie een punt voor algemeen voorkomen bij. Dat is laatrijtheid zoals ik het graag zie. Vandaar dat ik haar ook nog een keer ga spoelen.'

De eerste herinnering aan de tientonniers staat Vos nog helder voor de geest. 'Toen de F16-moeder van de Lord Lily als vijfdekalfskoe in Groningen kampioene

Glinzer Betje 30 (v. Stateeg) is met 92 punten de fraaiste tientonner van het drietal

ne werd, gingen we letten op haar nakomelingen. Toevallig zat de Lord Lily samen met de Stateeg in het hok.' Al snel bleek Lord Lilydochter Jettie 45 met een wat diepere uier als jonge koe het werkpaard en Betje 30 het sierpaard te zijn. De laatste werd als tweedekalfskoe 1c op de toenmalige Noordshow. 'De Stateeg is gewoon geen stereotiepe tientonner. Ze is eigenlijk te lief en was al fraai als jonge koe. Maar mooi kan ook prima samengaan met duurzaam, al kan je er dan als veehouder soms iets meer werk aan hebben. De twee Jetties zijn daarentegen zo sterk, die hadden niet alleen hier, maar overal heel lang melk geproduceerd.'

Ogen als een puber

Eigenlijk gold die probleemloosheid volgens Vos ook al voor de F16-moeder en haar Inka-overgrootmoeder, die allebei meer dan 100.000 kilo melk gaven. 'In de

De excellente tientonniers Glinzer Jettie 57 (v. Bongo) en haar moeder Glinzer Jettie 45 (v. Lord Lily) zijn bijzonder slijtvast

familie zit een heel sterke basis die super verder erft.' Het geeft volgens Vos maar weer eens het belang van een goede moederlijn aan. 'De Bongo bijvoorbeeld is zo puntgaaf, heeft ogen als een ondeugende puber en werkt nog altijd iedere molshoop plat. Tijdens de hitte deze zomer gaf ze zonder problemen 55 liter melk. En waar je bij andere koeien een rantsoenwisseling opmerkt, is zij altijd constant.' Met gemiddeld 38,4 liter per dag, 4,10% vet en 3,56% eiwit heeft ze het beslist niet rustig aan gedaan. Uit deze Jettie 57 is door KI Kampen de Mr Burnszoön Glinzer Burnjet ingezet, die nipt geen fokstier is geworden. Bij KI Samen komt binnenkort sperma beschikbaar van haar Danillozoön Glinzer Daniël. 'Ik combineer de sterk gebouwde Bongo inderdaad altijd met een wat scherpe stier', geeft Vos aan. 'Het is een vergissing om te denken dat je via een paring kunt behouden wat je hebt. Je krijgt altijd iets wat beter of slechter is. Daarom wisselen we het gebruik van een extremere en een wat ronde stier constant af.'

Niet maximaal breed

Met het beeld van de krasse tientonnars op het netvlies resteert de vraag welke eigenschappen koeien moeten hebben voor zo'n duurzame productie. 'De stand van de voorbenen is het belangrijkste. Een jong dier hoeft niet maximaal breed in de voorhand te zijn, als de voorbenen maar wel kaarsrecht zijn. Dat is nog veel belangrijker dan de achterbenen, waar voor een goede drukverdeling van de klauwen wel wat kromming in mag zitten', stelt Vos. 'Rechte voorbenen bevorderen het opstaan in de ligbox en behouden, als een koe ouder wordt, de kracht in het skelet. Daarnaast zijn brede lendenen, een vast gebouwde kruis en een bescheiden hoogtemaat van belang voor een hoge levensproductie.' |

Christophe Barnouin, hoofd directeur Wessanen:

'Eén keer per week eet ik vlees. Zuivel mijd ik, behalve de kaasjes bij mijn rode wijn. Daar ben ik een Fransman voor.' (NRC)

Hans van Bergen, melkveehouder te Oeffelt:

'Ik vind het altijd bijzonder dat de hedendaagse mens, die zich steeds vaker laat tatoeëren, piercen of inspuiten met botox, eist dat wij stoppen met onthoornen van onze kalveren, omdat het een pijnlijke ingreep zou zijn.' (Bo)

Typhoon, succesvol rapper:

'Wat ik nu meemaak, die populariteit zal een keer op z'n retour raken. Dat is een natuurwet. Als dit over is, ben ik klaar en word ik boer.' (Ow)

Jos Knoef, melkveehouder te Geesteren:

'We hoeven geen zware vaarzen. Veel kampioensvaarzen zie je later niet terug als oude koe op de keuring. Kennelijk keuren we toch te veel op maat, openheid en diepte en waarden we rondheid te weinig.' (Mv)

Leen Groeneveld, melkveehouder te Tolbert:

'Eigenlijk moet je, voordat het uit de attentielijst van de robot blijkt, zien dat er iets niet goed gaat. Vervolgens is het een kwestie van direct reageren. Een kwestie van goed managen, erbovenop zitten.' (NO)

Wim Lubbersen, melkveehouder te Holten:

'In de vrijloopstal zie je echt

natuurlijk gedrag. Het kuddegedrag komt terug. De koeien hebben alle ruimte, maar toch liggen ze bijna allemaal bij elkaar. Een minpuntje is dat de dieren 's ochtends soms moeilijk opstarten. Ze liggen te lekker.' (Bv)

Cees Fasseur, historicus en biograaf Pieter Gerbrandy:

'Het eigennijve in het karakter van Gerbrandy's vader verreesde zich door de kleur van zijn koeien: roodbont in plaats van zwartbont zoals elders in de streek gebruikelijk. Die eigennijvigheid was zoon Pieter evenmin vreemd.' (Em)

Dick Laan, melkveehouder te Eenrum:

'De tussenkaltijd is vooral een getal achteraf.' (NO)

Tjerk Hof, melkveehouder te Oldeberkoop:

'Data worden pas informatie als er kennis aan toegevoegd is. Het werken met sensoren is voor mij alleen interessant wanneer deze sneller en beter zien wat er met de koeien aan de hand is dan ik.' (Mv)

Jan Nieuwenhuizen, melkveehouder te Zevenhoven:

'Koeien fokken, die zonder problemen hoge producties halen, dat is altijd ons doel geweest.' (HI)

Alain Suter, voorlichter Zwitsers toerismebureau:

'De koebel is een uniek kenmerk van Zwitserland en staat voor de soundtrack van de Alpen. Alleen als deskundigen

unaniem zouden menen dat het gerinkel schadelijk is, dan zou de organisatie zich daarbij neerleggen. Grote kans dat de boeren pas overstag gaan als de melkproductie aantoonbaar daalt.' (Ev)

Ynte Schukken, directeur Diergezondheid Gezondheidsdienst voor Dieren:

'Recent was er een internationale conferentie over de resistentieproblematiek. De grote reductie in het gebruik van antibiotica in de Nederlandse veehouderij is daar gelukkig niet onopgemerkt gebleven. Dat geeft ons imago en onze producten in het buitenland nu en in de toekomst extra waarde.' (SG)

Ronnie Altenburg, melkveehouder te Koufurderrige:

'Bij de fokkerij gaat onze voorkeur uit naar bewezen families. Van een stier wil ik graag de moeder, de grootmoeder en andere familieleden zien. Ik geloof in familiejnen.' (NO)

Jos Knoef:

'Het eerste waar je naar kijkt is of een vaars een honderdtonner zou kunnen worden. Zo niet, dan gaat ze weg.' (Mv)

Harry Aiking, biotechnicus en toxicoloog:

'De overheid zou op zijn minst een campagne kunnen beginnen om de consument duidelijk te maken dat het duurzaam is om minder dierlijk eiwit te consumeren. Niet alleen vlees, maar ook zuivel. Maar als je dat zegt, krijg je de zuivellobby op je dak.' (SE)

Bronnen: NRC Handelsblad (NRC), Boerderij (Bo), Oneworld (Ow), Melkvee (Mv), Nieuwe Oogst (NO), Boerderij vandaag (Bv), Eigen meester, niemands knecht (Em), Holstein International (HI), Elsevier (Ev), Schaaap & Geit (SG), Sir Edmund (SE)